

Aan: 5.1.2e

Van: 5.1.2e

Betreft: **Notitie Monitoring Gezondheidseffecten Coronavirus – hoe vorm geven?**

Aanleiding

- VWS/PG heeft op 16 november 2020 een pdf ontvangen van een brief aan MVWS van GGD GHOR met "Aanbieden Propositie Gezondheidsonderzoek bij Rampen". Zij vragen aan VWS en eventuele andere partners een subsidie aan. GGD GHOR werkt hierin samen met Nivel, GGD GHOR NL en RIVM en ARQ. De subsidie is 5.1.2b voor periode 2021 t/m 2025.
- Mt PDC-19 en MT-PG hebben eind december gevraagd om in overleg met ZonMw een alternatief uit te werken.

Argumentatie niet verlenen van subsidie in 2020

1. De financiële middelen van een dergelijk voorstel zijn veelomvattend en vereist nadere afstemming. Het delen met andere partijen is nodig, doordat over de propositie in de conceptfase geen overleg heeft plaatsgevonden.
2. Inhoudelijk heeft VWS laten weten:
 - a. Vragen te hebben bij de governance van het voorstel m.n. de aansturing en de rol van VWS en het RIVM
 - b. De betrokkenheid van partijen buiten het consortium van de subsidieverzoekers en of deze een dergelijk onderzoek ook niet zouden kunnen (mee)uitvoeren.
 - c. De uitvoerbaarheid van het voorstel. Partijen gaven aan voor de sluiting van het subsidieoket in november 2020 een besluit van VWS nodig te hebben om tijdig te kunnen starten en de informatie te kunnen verzamelen. Daarnaast zouden 2 nieuwe monitors worden opgezet, waarvan de haalbaarheid onduidelijk is.

Argumentatie om géén subsidie te verlenen in 2021, maar opnemen in Corona onderzoeksprogramma van ZonMw 2021

- VWS is van mening dat deze "ramp" landelijk is en dat dit ook opdrachtgeverschap vanuit het ministerie vraagt. Dit omdat de minister van VWS ook een verantwoordelijkheid heeft als het gaat om de nazorg van een ramp (crisis/publieke gezondheid).
- Deze ramp is bijzonder, omdat deze lang duurt (gestart in 1^e kwartaal 2020 en momenteel nog steeds bezig), dat betekent dat VWS heeft geprioriteerd in de aanpak: waarbij terugdringen van besmettingen (gedragsregels en testen) en ziekte (door behandeling en vaccin) prioriteit hebben. Tegelijkertijd vindt 'gefragmenteerd' onderzoek plaats naar gezondheid. Veel partijen hebben hiervoor via ZonMw opdrachten op uitstaan.
- VWS wil geen overlappende onderzoeken bij verschillende partijen uitzetten als het gaat om gezondheidseffecten langere termijn. Een bundeling en benutting van bestaande kennis en onderzoek is wenselijk. Om die reden zal VWS ZonMw vragen om in opdracht van VWS een deelprogramma uit te werken.
- Doelstelling van dit programma komt overeen met voorstel van GGD GHOR: Om de langere termijn gevolgen van de gezondheidseffecten op de bevolking in Nederland van de coronacrisis in kaart te brengen. De gezondheidseffecten zijn zowel de directe effecten van het coronavirus als de maatregelen gericht op de beheersing van het coronavirus.
- De financiële middelen moeten nog bij voorjaarsnota worden geclaimd.
- Het idee om het onderzoek voor een periode van 5 jaar te laten lopen, zoals ook bij bijvoorbeeld de vuurwerkcramp heeft plaatsgevonden onderschrijven we. De vraag is alleen wanneer start de 5 jaar? (wanneer is de ramp afgelopen?).

Schets opdrachtverlening

- 5.1.2e heeft 7 januari 2021 met directie ZonMw gesproken over mogelijkheid van een deelprogramma. ZonMw zal een schetsmatige uitwerking (1 A4) bij 5.1.2e aanleveren bij bespreking in MT PDC19/PG
- 5.1.2e werkt in de tussentijd aan de articulatie van de opdracht voor ZonMw. De doelstelling is geformuleerd zoals hierboven weergegeven. Er is m.i. een tafel van wetenschappers/rampdeskundigen nodig om de belangrijkste gezondheidseffecten die we willen monitoren te benoemen en te beperken. Belangrijke voorwaarde is: haalbaarheid, uitvoerbaarheid en benutten van bestaande infrastructuur zoals huidige GGD gezondheidsmonitors, CBS gezondheidsenquête, lang lopende cohorten en nieuw gestarte Covid-19 cohorten.
- De uitdaging zal zijn:
 - o Borgen van een periodieke vergelijkbare data voor de komende jaren ten aanzien van gezondheid.
 - o Het overzichtelijk en voor bestuurders (landelijk en lokaal/regionaal) hanteerbaar maken van de verzamelde kennis, zodat nazorg daadwerkelijk kan plaatsvinden.
- Pas na commitment van MT PDC-19/PG zal ZonMw het deelprogramma gaan vormgeven. Dat zal direct al kosten met zich meebrengen voor de inzet van de ZonMw-ers.
- Het is zeer waarschijnlijk en wenselijk dat RIVM en GGD GHOR een belangrijke rol zullen spelen in de uitwerking van dit onderzoek. Het is nodig om dit anders vorm te geven, dan eerder is voorgesteld, omdat er al heel veel onderzoeken lopen naar deze langdurige ramp.

Achtergrondinformatie onderzoeken

De nul situatie

- De echte nul situatie is de data die voor de pandemie is verzameld.

De nul situatie + eerste golf

- Het ministerie van VWS heeft direct naar het "uitbreken" van de pandemie in Nederland in overleg met het ministerie van OCW opdracht gegeven aan ZonMw en NWO voor een onderzoek naar het coronavirus en de maatschappelijke gevolgen daarvan. Dit is uiteindelijk gaan heten het ZonMw corona onderzoeksprogramma. Dat drie pijlers kent. Hierin zijn ook direct een aantal cohorten gevolgd/gestart?
- Daarnaast is in het najaar van 2020 de reguliere "Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen" van de GGD-en onder coördinatie van het RIVM van start gegaan.
- Door heel veel partijen is in reactie op het terugdringen van het coronavirus onderzoek gedaan. Het is de bedoeling dit onderzoek niet te herhalen, maar daarop verder te bouwen, zodat de belangrijkste gezondheidseffecten (in ieder geval de klassieke gezondheidsmaten bij rampen) en de ontwikkelingen gevolgd worden en daarover wordt gerapporteerd.

ZonMw wordt gevraagd om bovenstaande kennis te bundelen en geen nieuwe monitoren te starten, als wel op basis van bestaande monitoring, cohorten en digitale mogelijkheden dit vorm te geven.

Partijen die hierbij betrokken moeten zijn (bij de begeleiding), zijn ons inziens: RIVM, GGD GHOR NL, Trimbos, Nivel, CBS, ...

Tot zover.